

виробництві хутрових овчин, так і їх промислової переробці та створює можливість для паритетного функціонування галузі вівчарства і переробної промисловості.

Висновок. Встановлено, що найбільш цінними в економічному відношенні є ягнята, які народилися в числі двійневих, оскільки вони характеризуються високими показниками життєздатності, скоростиглості росту, відгодівельних і м'ясних якостей і за основними селекційними ознаками не поступаються одинакам.

Перспектива подальших досліджень. Пропонується механізм формування цін на вівчарську продукцію, яка створює можливість для паритетного функціонування галузі вівчарства і переробної промисловості.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Вороненко В.І. Ресурсозберігаючі технології виробництва конкурентоспроможної продукції вівчарства // Вівчарство. – Херсон. – Айлант. – 2005. Вип. 31-32. – С. 3-8.
2. Горлова О.Д. Витрати в технологічних процесах відтворення, ягніння та вирощування ягнят у період підсису // Вісник аграрної науки. – 2009. - № 2. – С.40-43.
3. Шитиков В.В. Экономический ущерб, наносимый незаразными болезнями. – Краснодар. – 2001. – т.п. – С.153-154.

УДК. 636.4.082: 636.4.084

ВПЛИВ БІОЛОГІЧНО АКТИВНИХ РЕЧОВИН НА ПРОДУКТИВНІ ЯКОСТІ СВИНОМАТОК

*Новикова Ю. – магістр,
Вовченко Б.О. - д. с.-г. н., професор,
Ряполова І.О. - к. с.-г. н., доцент, Херсонський ДАУ*

Постановка проблеми. Стримуючими факторами підвищення продуктивного генетичного потенціалу свиней є недодержання правил гігієни та санітарії, режимів годівлі та напування, низьке санітарне ведення галузі. Унаслідок цього щорічна загибель свиней перевищує 25%, захворювання органів травлення незаразної етіології реєструється у 40 - 50%, а респіраторних 25 – 30% випадків. За даними Чорного І.В., Момот Л.Н [1], у новонароджених поросят, які утримуються при температурі 12-16⁰С, 85-90% вологості і високій бактеріальній забрудненості повітря – більше 100 тис. мікроорганізмів у м³ повітря, через 4-6 годин проявляється гіпоглікемія, послаблюється колостральний імунітет. Вони ссуть матку всього 6-8 разів на добу замість 22-28. У свиноматки розвивається мастит.

Повноцінна збалансована годівля сільськогосподарських тварин різних видів і статеві-вікових груп лише традиційними кормами не завжди можлива й виправдана як за дефіцитом протеїну, так і окремих амінокислот, вітамінів,

ферментів та мінеральних речовин. У результаті незбалансованість раціонів негативно позначається на здоров'ї, продуктивності і якості продукції тварин. Тому майже в усьому світі для поповнення нестачі в раціонах тварин необхідних елементів живлення застосовують найрізноманітніші кормові засоби синтетичного, хімічного, мікробіологічного та гормонального походження [2, 3].

Стан вивчення проблеми. За даними П.З. Столярчук [4], введення вітамінно-мінеральних добавок у раціони свиноматок забезпечувало вищий обмін поживних речовин в організмі тварин дослідних груп, про що свідчить їх продуктивність. Маса гнізда в цих групах на 12% вища і випереджала за розвитком поросят контрольної групи. Свиноматки приходили в охоту значно швидше (через 9 – 10 днів після відлучення поросят).

Завдання і методика дослідження. Метою наших досліджень було вивчення впливу вітамінно-амінокислотного комплексу «Чиктонік» на продуктивні якості свиноматок.

Дослідження проводилися в СК «Радянська Земля» Білозерського району Херсонської області. Дослід проводили на великій білій породі свиней. Для проведення досліду було сформовано дві групи свиноматок третього опоросу – контрольну та дослідну по 10 голів у кожній групі. Відбір проводився за принципом аналогів. Свиноматки знаходились в однакових умовах утримання та годівлі. На час опоросу за свиноматками проводили ретельне спостереження. Ураховували термін опоросу, ускладнення при опоросі, кількість живих та мертвих поросят. Як контрольна, так і дослідна групи мали однакові умови утримання та годівлі. Свиноматки дослідної групи отримували препарат «Чиктонік» за схемою виробника.

Результати досліджень. У задачу наших досліджень входило вивчення впливу даного препарату на репродуктивний стан маток, тому вели ретельне спостереження за опоросом дослідних свиноматок і відмічали кількість маток з нормальним опоросом і з ускладненнями (табл. 1).

Аналіз отриманих даних свідчить, що суттєвих відмінностей при проходженні опоросу в дослідній і контрольній групах свиноматок не виявлено. Між тим, ускладнення зареєстровані в обох групах. До таких випадків було віднесено затримка посліду, випадіння матки, мертвонароджені поросята.

Кількість мертвонароджених поросят у контрольній групі була вищою на 56%, ніж у дослідній. За 30 днів життя загинуло 7 поросят з контрольної групи, що також вище ніж у дослідній, на 58%. У 60 - денному віці спостерігається така ж тенденція і різниця становить 55% на користь свиноматок дослідної групи. Отримані результати по проходженню опоросів свідчать, що використання мультивітамінного комплексу «Чиктонік» під час вагітності маток сприяє зменшенню кількості ускладнених опоросів, кількості мертвонароджених поросят та підвищенню збереженості новонароджених поросят у дослідній групі на 10%.

Недотримання зоогігієнічних умов утримання свиноматок приводить до імунодефіцитного стану і зниженню резистентності організму. У подальшому на фоні патологій незаразної етіології виникають хвороби, що викликаються умовно-патогенними мікробами, а при поєднанні з гетерологічними джерелами зараження можуть виникати спалахи змішаних інфекцій в асоціаціях – вірози, бактеріози, гельмінтози, мікози. У таких випадках у інфікованих тварин

втрачається генетичний потенціал росту і розвитку, а витрати корму на одиницю продукції збільшуються. У свиноматок може виникнути «синдром ММА», який характеризується зниженням або повною відсутністю молокоутворення, що призводить до зменшення приростів поросят.

Таблиця 1. - Дані опоросів свиноматок контрольної та дослідної груп

Показники	Групи маток	
	Контрольна	Дослідна
Кількість нормальних опоросів	7,0	9,0
Кількість ускладнених опоросів	3,0	1,0
Народжено всього поросят	115,0	114,0
Кількість живих поросят	106,0	110,0
Кількість слабких поросят	7,0	4,0
Кількість мертвонароджених поросят, гол.	9,0	4,0
Загинуло:		
- до 30 – ти денного віку, гол.	7,0	3,0
- до 2 – х місячного віку, гол.	11,0	5,0
Кількість поросят на час відлучення, гол.	95,0	105,0

Нами проведена оцінка впливу препарату «Чиктонік» на відтворювальні якості свиноматок, на рівень їх молочності і, як наслідок, на ріст, розвиток і збереженість поросят (табл.2).

Аналізуючи отримані дані, встановлено, що за рівнем молочності свиноматки дослідної групи суттєво відрізнялись від маток контрольної групи, їх молочність була на 9,0 % вищою. Це позитивно позначилося на живій масі поросят при відлученні, вона була вищою на 910г, або 6%. Збереженість поросят до відлучення у контрольній групі становила 90,0%, що є непоганим показником, але меншим ніж у маток дослідної групи на 5,0%. Маса гнізда свиноматок дослідної групи перевищувала маток контрольної на 21,33 кг, або на 12%.

Таблиця 2. - Відтворювальні якості свиноматок

Показники	Групи свиноматок	
	контрольна	дослідна
Багатоплідність, голів	10,7±0,22	10,9±0,25
Великоплідність, кг	1,19±0,08	1,21±0,06
Молочність, кг	54,60±1,18	59,8±1,16
Кількість поросят при відлученні, гол.	9,7±0,32	10,4±0,46
Маса гнізда при відлученні у 60 днів, кг	164,31±4,13	185,64±4,28
Жива маса 1 голови в 60 днів, кг	16,94±0,61	17,85±0,52
Збереженість, %	90,0	95,0
КПВЯ	114,2±3,14	115,5±3,54

У підсисний період для синтезу молока свиноматки крім поживних речовин корму використовують поживні речовини з резервів свого організму, що приводить до зниження їх живої маси та вгодованості. Введення мультівітамінного комплексу «Чиктонік» супоросним свиноматкам сприяло не тільки збільшенню живої маси поросят – сисунів, але й меншому зниженню живої маси підсисних свиноматок до відлучення. Середня жива маса маток дослідної групи знизилась на 12,2 кг проти 14,8 кг у контрольній, що на 8 % менше (табл. 3).

Аналіз даних динаміки живої маси гнізда за підсисний період показує, що в 60 – денному віці у маток дослідної групи вона виявилась вищою і склала 185,64 кг проти 164,31 у контрольної. Середня маса гнізда при відлученні у свиноматок цієї групи перевищувала контроль на 12%. За період дослідження приріст поросят від свиноматок дослідної групи був на 13% вище, ніж у контролі.

Результати, які отримали при застосуванні мультивітамінного препарату «Чиктонік», можна пояснити тим, що комплекс вітамінів, який входить до складу препарату, позитивно впливає на обмінні процеси в організмі дослідних свиноматок, підвищує опірність тварин до стресових та інших негативних факторів, сприяє кращому травленню, підвищує імунний статус організму, збільшує молочність маток і позитивно позначається на показниках приросту живої маси підсисних поросят.

Таблиця 3. - Динаміка живої маси свиноматок і маси гнізда за підсисний період

Показники	Групи		% до контролю
	контрольна	дослідна	
Кількість свиноматок, гол.	10	10	–
Середня жива маса свиноматок на 5-й день після опоросу, кг	138,4±5,7	137,6±5,4	99,0
Середня жива маса свиноматок при відлученні, кг	123,6±5,2	125,4±5,7	101,0
Приріст за період дослідження, кг	- 14,8	- 12,2	82,0
Середня маса гнізда при опоросі, кг	12,73±0,34	13,18±0,38	103,0
Середня маса гнізда при відлученні у 60 днів, кг	164,31±4,13	185,64±4,28	112,0
Приріст маси гнізда за період дослідження, кг	151,58±3,62	172,46±4,10	113,0
Середньодобовий приріст, г	252,0±6,31	287,0±6,86	113,0

Введення препарату маткам позитивно позначилось на показниках росту поросят – сисунів (табл.4).

Таблиця 4. - Динаміка росту та збереженість поросят сисунів

Показники	Групи		% до контролю
	контрольна	дослідна	
Отримано поросят під час опоросу, гол.	115,0	114,0	99,0
Багатоплідність, гол.	10,7±0,22	10,9±0,25	101,0
На початок дослідження:			
- кількість поросят, гол.	106,0	110,0	103,0
- середня жива маса, кг	1,19±0,08	1,21±0,06	101,0
На кінець дослідження:			
- кількість поросят, гол.	95,0	105,0	110,0
- середня жива маса, кг	16,94±0,61	17,85±0,52	105,0
Середньодобовий приріст за дослідження, г	252,0±6,31	287,0±6,86	113,0
Збереженість поросят, %	90,0	95,0	105,0

Отримані дані свідчать, що від свиноматок контрольної групи під час опоросу було отримано 115 поросят, 9 з них були мертвонароджені. У маток дослідної групи нежиттєздатними було 4 поросяти із 114 народжених. Середня жива маса одного поросяти в контрольній і дослідній групі була майже однаковою. За час

спостереження до відлучення поросята, отримані від свиноматок дослідної групи за живою масою перевищували контрольних на 910 г або на 5 % .

Поросята від свиноматок дослідної групи росли більш інтенсивно. В цілому за період досліду їх середньодобові прирости склали 287,0г проти 252,0г в контрольній, що становить 13%.

Збереженість поросят від свиноматок дослідної групи, які отримували препарат «Чиктонік» до опоросу складала 95% проти 90% у контролі, тобто вище на 5%.

На сучасному етапі зусилля ветеринарних спеціалістів практично зосередженні на лікуванні тварин, а не на профілактиці хвороб. У спеціалізованих господарствах при отриманні на свиноматку по 1,8-2,2 опороси за рік і середньодобових приростах на дорощуванні не менше 350-450г, послаблюється природна резистентність організму. І як наслідок, у свиней реєструються хвороби органів дихання, кишкові розлади, порушення обміну речовин.

Тому встановлення впливу препарату на рівень захворюваності свиноматок за підсисний період є необхідним. Спостереження показали, що в контрольній групі свиноматок у двох випадках зареєстровано розлади шлунково-кишкового тракту (20%). В дослідній групі свиноматок два випадки захворювання органів дихання (20%). Дослідні матки легше перенесли захворювання і швидше одужали, порівняно з контрольною.

Після опоросу, за підсисний період також зареєстровані випадки захворювання свиноматок. У контрольній групі три випадки припали на хвороби репродуктивної системи – мастити і метрити, в двох випадках – хвороби органів дихання. У дослідній групі в одному випадку запалення молочної залози. Як свідчать отримані дані, в контрольній групі свиноматок захворюваність була більша, ніж у тварин дослідної групи (рис.1).

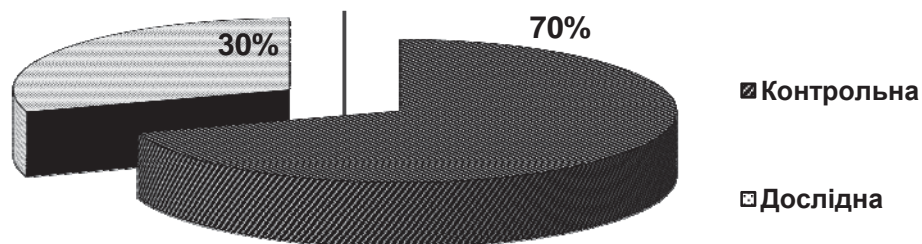

Рис.1. Захворюваність свиноматок дослідних груп

Результати досліджень показали, що введення комплексного мультивітамінного препарату «Чиктонік» поросним свиноматкам позитивно позначається на стані їх здоров'я, це сприяє збільшенню молочної продуктивності маток, що в свою чергу впливає на ріст поросят, їх збереженість до відлучення.

Для визначення економічної ефективності проведених досліджень ми оцінювали середню живу масу гнізда на час відлучення від свиноматок контрольної та дослідної груп та вартість додатково отриманої продукції.

Отримані результати свідчать, що найбільшою середньою масою гнізда на час відлучення у віці 60 днів характеризувались свиноматки дослідної групи, які отримували препарат «Чиктонік». Маса гнізда цієї групи становила 185,64 кг і перевищувала середню живу масу гнізда маток контрольної групи на 21,33 кг.

Вартість додаткової продукції становить 639,90 грн. при ринковій ціні за 1 кг живої маси поросяти 30 грн. Розмір витрат на обробку свиноматок препаратом «Чиктонік» - 150 грн.

Отже, застосування комплексного мультивітамінного препарату «Чиктонік» поросним свиноматкам в умовах дослідного господарства СК «Радянська Земля» дозволило отримати на 1 грн. витрат – 3,26 грн. прибутку.

Висновки та пропозиції. Використання препарату «Чиктонік» поросним свиноматкам має економічну доцільність. За рахунок препарату від однієї голови свиноматки дослідної групи отримано додатково 489,9 грн. прибутку, а економічна ефективність використання препарату на 1 грн. затрат склала 3,26 грн.

Ураховуючи показники економічної ефективності проведених досліджень, рекомендуємо СК «Радянська Земля» Білозерського району Херсонської області застосовувати препарат «Чиктонік» поросним свиноматкам за вказаною схемою.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Черный И.В. Момот Л.Н. Проблемы профилактики болезней свиней и повышение их продуктивности в условиях интенсивной технологии //Таврийський науковий вісник. – 2008. - №58. – С.294 – 297.
2. Федючка М., Малярчук П., Світельський М., Ревунець А. Вплив мінеральних добавок на ріст і розвиток молодняку ВРХ// Тваринництво України №11.–2010. – С.32-34.
3. Майстренко А. Технологія використання кормових добавок у свинарстві// Тваринництво України –№6. – 2009.-С. 6 -10.
4. Столярчук П.З., Півторак Я.І., Семчук І.Я. Вирощування та відгодівля молодняку свиней при використанні біологічно активних добавок // Журнал „Сільський господар” – № 5-6.– Львів, 2008. – С. 5–10.